

Sammanträde torsdagen den 14 december 2017 kl. 17.00– 19.05

Mötet ajournerades mellan kl. 17.15-18.40

§ 1 - § 16 behandlar sekretessärenden

Plats:

§ 1 - § 16 Bodholmsplan 2, plan 7,

Konferensrummet Norrholmen

§ 17 - § 45 Bodholmsplan 2, Medborgarkontoret

Närvarande:

Se sida 2

Dag och plats för justering

20 december 2017

Bodholmsplan 2

Utses att justera

Lorena Delgado (V)

Jan Jönsson (L)

Lorena Delgado (V)

Ordförande

Jan Jönsson (L)

Justerare

Maria Nilsson

Nämndsekreterare

Beslutande

Ledamöter

Lorena Delgado (V) ordf.
Jan Jönsson (L) vice ordf.
Salar Rashid (S)
Liliane Svensson (S)
Birgitte Isberg (S)
Sara Grolander (MP)
Elisabeth Johnson (M)
Eva Rüdlinger (M)
Bengt Johansson (M)
Cecilia Carpelan (L)

Tjänstgörande ersättare

Jamila Hassan Khali (S)
Halit Azizoglu (MP)
Arslan Bicen (M)

Övriga närvarande

Ersättare

Daniel Augustin Vencu Velasques Castro (S)
Minna Liewendahl (MP)
Rudy Espinosa (V)
Christer Stenberg (M)
Marie-Louise Olofsson (M)
Zazan Sanli (L)
Erik Sihlberg (C)

Tjänstemän

Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör
Maria Nilsson, nämndsekreterare
Anna Mattsson, avdelningschef
Andreas Thorstensson, avdelningschef
Sara Heppling Trygg, avdelningschef § 17 - § 45
Britt Karlsson, avdelningschef § 17 – § 45
Stefano Prestinoni, avdelningschef § 17 – § 45
Theres Nordblad, utvecklingschef § 17 – § 45
Johanna Löfvenius, enhetschef § 17 - § 45

Personalföreträdare

Farah Wally, Lärarförbundet
Luis Diaz, Kommunal

Stadsdelsnämnden började sammanträdet kl. 17.00 med att behandla ärenden som var sekretessbelagda. Ärenden och protokoll finns förvarat på stadsdelsförvaltningen. Dessa beslut, § 1 - § 16, finns inte med i den version av protokollet som publiceras på internet, eller distribueras i pappersform. Protokollföringen från den öppna delen av mötet börjar därför med § 17.

Efter genomgång av sekretessärenden ajournerades sammanträdet. Innan sammanträdet startade igen var det allmänhetens frågestund, denna startade kl. 18.00.

- Avdelningscheferna vid stadsdelsförvaltningen presenterade sin respektive del av verksamhetsplanen för 2018.

Efter ajournering återupptogs sammanträdet kl. 18.40.

**§ 17 Genomgång av närvarande ledamöter samt val av
protokollsjusterare och datum för justering****Beslut**

Lorena Delgado (V) och Jan Jönsson (L) utsågs att justera dagens protokoll § 17- § 45. Justering sker på Bodholmsplan 2 den 20 december 2017.

§ 18 Godkännande av dagordning**Beslut**

Stadsdelsnämnden fastställer dagordningen i enlighet med förslag till beslut.

En övrig fråga anmäldes:

- Skrivelse: ” LSS-boendet vid Odd Fellowvägen 26”, skrivelse från Moderaterna.

**§ 19 Anmälan av protokollsjustering,
sammanträdesprotokoll 11/2017-11-23, § 18-§ 47****Beslut**

Godkänna anmälan av protokollsjusteringen av sammanträdesprotokoll 11/2017-11-23, § 18-§ 47. Justerat 2017-11-30.

Ärendet

Föreligger protokollsjustering sammanträde 11/2017-11-23, § 18-§ 47.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar att anmälan av protokollsjusteringarna av sammanträdesprotokoll, godkänns.

§ 20 Belysning på skogsvägen vid Sättra strandbad
-medborgarförslag**Beslut**

Lämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Föreligger medborgarförslag,
dnr 1.2.4./1016-2017.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på att lämna medborgarförslaget till förvaltningen för beredning, och hör enhälligt bifall därtill.

§ 21 Bastu vid Sättrabadet eller Klubbensborg

- Svar på medborgarförslag

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på medborgarförslaget.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.2.4./128-2017.

Den 7 februari 2017 inkom ett medborgarförslag till Skärholmens stadsdelsnämnd om att förvaltningen anlägger bastu och omklädningsrum i anslutning till utebad, uterum och motionsspår vid Sättrastrandsbadet. Förvaltningen är positivt inställd till förslaget. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden ska uppdra åt förvaltningen att under 2018 inleda en samordnad utredning av kostnader och intresse för att bilda bastuförening med ansvar över ett kallbadhus/bastu vid Sättradalsbadet.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 22 Låt getter äta sly i Sätorskogen

- Svar på medborgarförslag

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på medborgarförslaget.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.2.4./550-2017.

I ett medborgarförslag föreslås att getter används för att beta sly i Sätorskogen. Förvaltningen är mycket positiv till förslaget att låta djur beta i naturreservatet, men ser behov av samverkan med extern aktör som djurägare. Förvaltningen föreslår nämnden att uppdra åt förvaltningen att utreda lämplig yta i reservatet tillsammans med Miljöförvaltningen, kostnad för investering av stängsel, samt årlig kostnad för betesentreprenad sommartid.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 23 Fasadbelysning på Sätra vattentorn

- Svar på medborgarförslag

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på medborgarförslaget.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.2.4./736-2017.

I ett medborgarförslag föreslås effektbelysning på Sätra vattentorn nattetid. Förvaltningen föreslår nämnden att uppdra åt förvaltningen att samordna en utredning under 2018. Förvaltningen är positiv till förslaget, men ser behov av ytterligare utredning, då ett genomförande av förslaget kräver samverkan med flera andra aktörer inom staden. Vidare krävs bygglov för effektbelysning.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 24 Gör i ordning Skärholmens terrass

- Svar på medborgarförslag

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på medborgarförslaget.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.2.4./762-2017.

I ett medborgarförslag föreslås att Skärholmsterrassen målas om och buskar och ogräs tas bort. Förvaltningen redogör för terrassens dokumenterade kulturhistoriska värde i sin nuvarande utformning, samt bedömer att ett utbyte av befintligt växtmaterial kommer behövas inom tio år.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 25 Inomhuspark på Skärholmstorget?

- Svar på skrivelse

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på skrivelsen.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 3./386-2017.

Liberalerna har tagit del av arkitektkontoret Utopias idé om en inomhuspark på S:t Eriksplan, i form av 23 meter höga ”bubblor” av trä och glas. I en skrivelse föreslår Liberalerna att förvaltningen undersöker möjligheterna att bygga en inomhuspark eller liknande mötesplats i Skärholmen. Förvaltningen föreslår att inte starta en utredning om kommunalt ägd och driven inomhuspark i Skärholmen, men att idén hålls levande inom ramen för Fokus Skärholmen, som ett alternativ för privata aktörer som vill utveckla i området.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 26 Skärholmsdagen

- Svar på skrivelse

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på skrivelsen.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.2.1./866-2017.

Förvaltningen har fått en skrivelse från oppositionens ledamöter i stadsdelsnämnden. De vill att förvaltningen utvärderar aktiviteterna i Demokratitältet och ger förslag på förbättringar till nästa Skärholmsdag. Förvaltningens målsättning vid planering av Skärholmsdagen är att föreningarnas, nämndens och andra deltagares, i det här fallet ungdomarnas, önskemål ska sammanjämkas så att alla blir nöjda. Förvaltningen föreslår ett antal förbättringsåtgärder.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 27 Husbygge i Bredäng

- Svar på skrivelse

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på skrivelsen.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 3./972-2017.

Liberalerna, Moderaterna och Centerpartiet har med anledning av påverkan på allmän platsmark i anslutning till exploateringen av ängen i Bredäng lämnat in en skrivelse med två frågor till stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen svarar på frågorna, samt redogör för att förvaltningen avser att lägga mer resurser för att säkerställa att påverkan på allmänna ytor sker enligt överenskommelse vid framtida entreprenader och exploateringar.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 28 Verksamhetsplan 2018**Beslut**

1. Verksamhetsplan inklusive bilagor och budget för år 2018 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer
2. Resultatenheter 2018 fastställs enligt bilaga 1
3. Omslutningsförändringar om 179,5 mkr fastställs
4. Nämnden söker budgetjustering om 1,0 mnkr för skötsel av Sätmaskogens naturreservat
5. Nämnden söker budgetjustering om 1,0 mnkr kemikaliesmart förskola bilaga 4
6. Nämnden söker budgetjustering om 4,1 mnkr för klimatinvesteringsmedel bilaga 5
7. Nämnden söker budgetjustering om 4,0 mnkr för trygghetsskapande åtgärder bilaga 6
8. Nämnden söker budgetjustering om 1,7 mnkr för hemlöshet bilaga 12

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.1./997-2017.

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, budget- och skuldrådgivning, familjerätt, och kultur- och föreningsbidrag. Nämnden ansvarar även för samhällsplanering, parkverksamhet och stadsmiljö, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Nämndens budget för 2018 uppgår till 1205 mnkr.

Verksamhetsplanen för nämnden har sin utgångspunkt i den budget som kommunfullmäktige fastställt och anger inriktningen för nämndens verksamhet 2018. Fullmäktige har fastställt fyra övergripande inriktningsmål och ett antal verksamhetsområdesmål. Nämnden har i sin verksamhetsplan tagit fram nämndmål som är specifika och mätbara och bedöms bidra till inriktningsmålen

måluppfyllelse med tillhörande aktiviteter. Utöver detta har aktiviteter utifrån samverkan inom lokala utvecklingsprogrammet (LUP) och sociala hållbarhetskommisionens rekommendationer arbetats in.

Förslag till beslut

Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för Moderaterna ett förslag till beslut enligt **bilaga 1**. Vice ordförande Jan Jönsson (L) anmäler för Liberalerna ett förslag till beslut enligt **bilaga 2**.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden Lorena Delgado (V) hör att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut, Moderaternas förslag enligt bilaga 1 samt Liberalernas förslag enligt bilaga 2. Hon ställer dessa tre förslag mot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ersättaryttrande

Ersättaren Erik Sihlberg (C) anmäler för Centerpartiet ett ersättaryttrande enligt **bilaga 3**.

Reservation

Elisabeth Johnson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Bengt Johansson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Eva Rüdlinger (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Arslan Bicen (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Jan Jönsson (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Cecilia Carpelan (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Ersättaren Erik Sihlberg (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget ersättaryttrande.

Bilaga 1

Förslag till beslut, Moderaterna.

Bilaga 2

Förslag till beslut, Liberalerna.

Bilaga 3

Ersättaryttrande, Centerpartiet.

Bilaga 1: förslag till beslut, Moderaterna

2017-12-14

Elisabeth Johnson m fl. (M)

Verksamhetsplan 2018 för Skärholmens Stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämnden beslutar följande.

1. Stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.
2. Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med delvis Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige.
  - Att uppsökande verksamhet ska erbjudas alla personer över 80 år
  - Att Skärholmens stadsdelsnämnd får i uppdrag att snarast arbeta fram lokala handlingsprogram mot våldsbejakande extremism
  - Att Demokratiberedningen läggs ner och dess pengar istället satsa på "trygg stad"
  - Att prioriteringen är kärnverksamheten som Skärholmens SDN ansvarar för
  - Att Skärholmen som är ett mångkulturellt område också behöver aktivt stöd i integrationen för medborgarna.

- Att förvaltningen får i uppdrag att utreda och starta en försöksverksamhet med frivilliga måltidsvärdar i vissa förskolor och äldreboenden under våren 2018. Start förslagsvis 1 februari 2018 och utvärdering efter 3 månader.

3. Därutöver anføres följande.

Ett Skärholmen för hoppfulla. En modern och hållbar stadsdel där alla kan komma till sin rätt.

Allmänt

Moderaterna i Skärholmen vill alltid prioritera kärnverksamheten som omvårdnaden om våra äldre och funktionshindrade, socialpsykiatri, omvårdnaden om vår barn och unga, och, socialtjänst, stadsutveckling, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder och medborgarservice, med andra ord det ansvar som stadsdelen har. Prioriterat är också trygghetsfrågorna. Viktigt är också att vår stadsdel upplevs som trygg, säker, attraktiv och välskött

Demokrati

Demokrati betyder mångfald, att alla skall få delta i den demokratiska processen även om man är i minoritet. Ju fler som röstar och deltar desto starkare är vår demokrati.

Demokrati är också valfrihet, att ha möjlighet att göra flera val och det är den enskilde individen som gör valen.

Makt måste ske med stora respekt för de människors val och deras rättigheter.

Därmed så förtryck och kränkningar hör inte hemma i en demokrati.

En politik som ger svar på Stockholms framtidsutmaningar

Stockholm är en fantastisk stad som har haft en god utveckling de senaste åren. Maktskiftet 2014 innebär dock att Stockholm har slagit in på en felaktig kurs. Framförallt saknas trovärdiga och genomförbara svar på Stockholms framtidsutmaningar.

En växande storstad som Stockholm står inför utmaningar på åtskilliga områden, från infrastruktur till företagsklimat och välfärd. Tre områden har dock en särställning: jobben, tryggheten och skolan. Om staden står utan verksamma svar på dessa områden är det ödesdigert för Stockholms utveckling. Men om vi förmår att formulera hållbara svar för att möta dessa utmaningar finns en enorm potential i att Stockholm utvecklas till en ledande storstad i världen.

I Stockholm, precis som i Sverige i övrigt, är utanförskapet hos utrikes födda flerfaldigt större än för inrikes födda. Nya jobb kommer i nya och växande företag. Men Stockholms företagsklimat befinner sig i vad som närmast kan betecknas som fritt fall. Trots högkonjunktur och arbetskraftsbrist består skillnaden mellan inrikes och utrikes födda.

Tryggare Skärholmen

Det går förvisso relativt bra för Skärholmen och vår ekonomi, men det går inte bra för alla Skärholmare – utanförskap och otrygghet till följd av ökad kriminalitet har blivit vardag. I Sättra har de lokala handlarna plågats i sina butiker på grund av kriminalitet och upprepade trakasserier. Nu har vi också nåtts av beskedet att en väktare blev slagen och fått uppsöka sjukhusvård.

Brottsförebyggande rådet har också i dagarna kommit med statistik för november. I november anmäldes 49 bostadsinbrott i Skärholmen, vilket är den enskilt högsta månadssiffran sedan mätningarna för stadens stadsdelar började 2002. I oktober var siffran 31 bostadsinbrott i Skärholmen.

I november i år anmäldes 547 bostadsinbrott i hela Stockholms stad, vilket är den högsta månadssiffran hittills sedan mätningarna började 1996.

Moderaterna vill:

- Att arbeta med fler ordningsvakter för att öka säkerheten och tryggheten i stadsdelarna.
- Att staden arbetar mer aktivt med kameraövervakning av särskilt utsatta och otrygga platser.
- Att staden i samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle och offentlig sektor skapar ett helhetsansvar för platser som upplevs som otrygga och möjliggör förutsättningar för trygghetskapande aktiviteter och lokal utveckling.
- Att staden erbjuder allmännyttans hyresgäster DNA-märkning av deras tillhörigheter.
- Att staden arbetar målmedvetet med verksamma insatser för att förebygga etableringen av olagliga boplatser och stärka dialogen och samverkan med berörda aktörer.
- Att stadens städgarantier, som innebär att städning, tömning av papperskorgar och klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras.

Trygghetsmätningen - Trygghet i Skärholmen 2017

I staden totalt har det under 2016 anmälts totalt 147.365 stycken brott. I Skärholmen 4.839 stycken. Per 1.000 invånare är det 158.5 respektive 135.0. Lagförda 15-25 åringar per 100 unga vuxna för 2016 Staden 1.37 och Skärholmen 2.22.

Detta vill Moderaterna självklart ändra på. Vi menar att en del av lösningen finns i att säkerställa välskötta och attraktiva offentliga miljöer i staden, inte minst på och kring lokala centrum. Ett tillvägagångssätt som har rönt stor framgång i New York är inrättandet av så kallade Business Improvement Districts (BID). Det är en internationellt etablerad modell för fastighetsägarsamverkan mellan privat och offentlig sektor. Motiven till samarbete kan vara olika för olika platser, men målet är det samma: att skapa attraktiva och trygga platser. Moderaterna vill implementera en svensk modell på flertalet plats över hela Stockholm. Vi kallar det för Trygg stad – platsamverkan mellan stad, fastighetsägare, handlare och andra aktörer.

Vad är det vi föreslår?

Trygg stad innebär att en mindre organisation sätts samman för att utveckla ett lokalt centrum. Organisationen har politiskt mandat för att ta hand om den specifika platsen. Syftet ska vara att utveckla och kvalitetssäkra en attraktiv, trygg och händelserik plats för alla. Detta genomförs utifrån en gemensam vision för platsen där alla inblandade aktörer (offentlig/privat) arbetar målmedvetet med specifika frågor som skapar ett bra innehåll och bra besöksupplevelse.

Arbetet baseras på erfarenhet och kunskap från aktörer kring platsen, platsens historia och utmaningar. Fastighetsägarnas och handlarnas mångåriga dagliga erfarenheter kring vad som fungerar och inte fungerar på en plats, samt hur platsens besökare agerar, ska ligga till grund för erfarenhetsutbytet.

Vi föreslår att staden initialt börjar med 12 platser över hela Stockholm: Sergels torg, Husby, Rågsved, Farsta, Medborgarplatsen, Hässelby, Vårberg, Högdalen, Sättra, Kista, Tensta, Rinkeby. För detta sätter vi av 100 miljoner kronor i Stockholms stads budget för nästa mandatperiod. I detta ingår en anställd platsansvarig, städning, tillsyn, drift och underhåll, fysiska förbättringar, aktiviteter och tillfälliga möbleringar.

Vad är Trygg stad?

Management av platser står på fyra individuellt lika viktiga delar:

- **Organisation.** Sammanställning av styrgrupp. Huvudsakligen med representanter från staden och fastighetsägare samt även representation från handeln. Arbetet leds av en anställd platsansvarig.
- **Gemensam plattform.** Under detta ben ligger en gemensam vision för platsen med tydligt mål och syfte, identitetsskapande och en konkret handlingsplan.
- **Finansieringsmodell.** Finansieringen är gemensam och delas av staden och fastighetsägare för respektive plats. Innehåller projekt, drift och underhåll.
- **Mandat.** Organisationen behöver kunna agera självständigt och har därför mandat avseende bl.a. upplåtelse och konkreta förbättringsåtgärder. Besluten fattas inom styrgruppen.

Löpande mätning av tryggheten

Ett av de viktigaste syftena med platsamverkan är att göra stadens offentliga miljöer tryggare. Därför kommer kontinuerliga trygghetsmätningar att vara en nyckelfaktor i arbetet. Sådana mätningar ska genomföras 1-2 gånger dagligen. I exempelvis Bryant Park räknas alla män och kvinnor som vistas i parken för hand, en gång kl. 13.00 och en gång kl. 18.00. Målsättningen där är att ha fler kvinnor än män i parken, då vet man att platsen är (och upplevs) trygg. Andra trygghetsmätningar kommer också att ske kontinuerligt för att följa den upplevda tryggheten. Vår målsättning är att 90 procent av de som vistas på platserna ska känna sig trygga oavsett tid på dygnet, och vi kommer inte att lämna platserna förrän detta mål har uppnåtts. Vårt förslag innebär ett långsiktigt arbete, som utgår ifrån att bygga positiva identiteter kring platser som idag är väldigt utsatta.

Varför föreslår vi Trygg stad?

Dels så innebär detta klara förbättringar av stadsmiljön, med fokus på stadens lokala centrum. Stadsmiljöerna blir helt enkelt finare och mer attraktiva att vistas på. Dels så handlar det om att öka tryggheten på platserna, både för de människor som besöker dessa och för de lokala handlarna som tyvärr allt oftare utsätts för hot och rån.

Ett trist faktum är att flertalet av stadens torg har förfulats av det ointresse som synes råda. Vi ser en oroväckande framväxt av klotter på diverse anordningar som, tillsammans med bristande underhåll, snarast har permanentats på platserna som blir allt mer nerskräpade. Ju fler platser, och med en tilltagande frekvens, kommer detta ofog att sprida sig vidare i stadsmiljön.

Med Trygg stad kan vi motverka den negativa utvecklingen. Genom att den offentliga och privata sektorn samverkar skapas ett helhetsansvar för platsen som genom samfinansiering ger förutsättningar för aktiviteter och lokal utveckling. Det handlar om främst fokus på renhållning, säkerhet och events på utvalda lokala platser som idag upplevs otrygga av Stockholmare.

Stadens bostadsbolag har ett särskilt ansvar för att förnya och utveckla ytterstaden och göra hela Stockholm attraktivt i alla dess delar. Bostadsbolagen ska medverka till att utveckla ytterstaden, dess miljöer och attraktivitet i samverkan med privata aktörer och boende. Därför är medverkan från stadens bostadsbolag av särskild vikt. Syftet är att stödja samverkan mellan fastighetsägare, handel, boende, och stadens verksamheter i arbetet med att utveckla attraktiva och trygga stadsdelar. Klotter, nedskräpning och skadegörelse förfular det offentliga rummet och skapar otrygghet i stadsmiljön varhelst det förekommer. Ett rent och snyggt offentligt rum är viktigt för Skärholmens attraktivitet och för tryggheten i den offentliga miljön. Skärholmen ska vara en ren och snygg stadsdel.

Parkskötseln ska vara god och arbetet mot nedskräpning ska intensifieras med god tillgång på till exempel papperskorgar och bättre uppföljning och kontroll av 24-timmarsgarantin för tömning av papperskorgar och städning. Överfulla papperskorgar är nu tyvärr en vanlig syn. Det har också tidigare i media rapporterats om att problemet med råttor blivit allt värre på Stockholms och Skärholmens gator och bostadsområden. Restaurangen i gamla Swedbanks lokaler sprider matos över hela torget, på lördagar ekar musik över hela torget - vilket inte är

tillåtet. Restauranger dumpar köksavfall över området - hur få stopp på detta?

Flerfamiljshus i Skärholmen är idag 11.841 stycken per 2016. Men det finns endast 1.973 småhus. Även om det är bostadsbrist i hela Stockholm idag måste vi bygga fler småhus och bostadsrätter så vi skapar möjlighet till ett mer differentierat och attraktivt Skärholmen.

Stadsdelsförslaget från M i Kommunfullmäktige

Som i alla förslag finns det fördelar och nackdelar.

Stadsdelsreformsförslaget ger möjlighet till kvalitetsförbättringar, större budgetar att använda inom resp. område etc. Nackdelarna är att närdemokratin kommer upplevas minska. Och därmed kommer också "makten" flytta närmare Stadshuset.

Moderaterna i Kommunfullmäktige har föreslagit en sammanläggning av stadsdelsnämnderna från 14 stycken stadsdelar till 5 stycken. Moderaterna i Skärholmen delar inte den uppfattningen.

Stadsdelen Skärholmens demografi särskiljer sig från Hägersten och Älvsjö och vi tror att en sammanslagning skulle ta fokus från de speciella förutsättningar och styrkor respektive stadsdelsområde innehar. I Skärholmen bor det idag (2015 års statsledningskontorets Områdes Data System) 17.819 personer som har ett annat nationalitet/födelse land. Merparten kommer från Irak, Turkiet, Asien, Afrika, och Polen. Totalt i Skärholmen bor det ca 36.000 innevånare, varav hälften kommer från ett annat land. Detta måste då också präglade det arbete som sker i Stadsdelen.

För närvarande tror vi inte att det är till Skärholmens fördel att sammanföras i ett större område.

Hög pedagogisk kvalitet i förskolan för en god start i livet för alla barn

Förskolan lägger grunden till ett livslångt lärande. Därför är det viktigt att tillsynen av förskolan fungerar och att verksamheten i förskolan håller högsta kvalitet. Om brister upptäcks ska åtgärder vidtas skyndsamt, oberoende av huvudmannaskap. Stockholms förskolor ska erbjuda en verksamhet som är utvecklande, rolig, stimulerande, trygg, utmanande och full av möjligheter.

Moderaterna värnar en mångfald av förskolor med olika pedagogisk inriktning och generösa öppettider. Förskola på obekvämt arbetstid ska omfattas av barnomsorgsgarantin. Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn det de behöver för att lära och utvecklas. Lika naturlig som valfriheten att välja förskola eller skola är, ska det vara att alla förskolor, offentliga såväl som fristående, ska leva upp till högt ställda kvalitetskrav. En lugn och trygg förskola lägger grunden för nyfikenhet och kunskap.

För att avlasta förskolans pedagogiska personal och samtidigt erbjuda möjliga arbetstillfällen för personer som står utanför arbetsmarknaden inrättas tjänster som måltidsvärdar. Måltidsvärdar ska utföra enklare göromål utanför förskolans pedagogiska uppdrag och på så vis underlätta för förskollärare och barnskötare att fokusera på förskolans pedagogiska arbete.

Fritids spelar en viktig roll i barns lärande och sociala utveckling. För att pedagogiken ska kunna ta ännu större plats vill vi stärka integrationen mellan fritidsverksamhet och skolans undervisning.

Vi vill att Stockholms stad under året undersöker möjligheterna att tillsammans med föreningslivet införa profilfritids runt om i staden.

Moderaterna vill:

- Likställa förskolechefer med rektorer i grund- och gymnasieskola.
- Förstärka språkutvecklande insatser i förskolan och inom öppna förskolor.
- Förstärka övergången från förskola till skola genom att kartlägga behov hos barn med behov av särskilt stöd.
- Införa måltidsvärdar i förskolan för att avlasta den pedagogiska personalen och erbjuda arbetstillfällen till personer utanför arbetsmarknaden.
- Stärka det pedagogiska inslaget i fritidsverksamheten och möjliggöra för införandet av profilfritids.

En trygg stad att åldras i

Stockholm ska vara en trygg och bra stad för alla stockholmare att leva och bo i. Staden ska ha ett väl utvecklat samarbete med det civila samhället, där överenskommelsen med den idéburna sektorn ska vårdas och utvecklas. I Stockholm ska det vara medborgarnas önskemål och behov som driver utvecklingen av kvalitet och service.

Ett kvalitetskontrakt ska införas med äldre som söker sig till äldreomsorgen. Detta ska garantera en gemensam vårdplanering och uppföljning av insatser som utgår från den äldres behov och perspektiv, inte minst när det gäller matens kvalitet - att den äldre också får tillräckligt med tid att hinna äta upp maten! Många äldre dör av undernäring pga brist på ovanstående. Måltidsvärdar för äldre bör tillskapas.

Äldre stockholmare ska ges goda förutsättningar för ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt.

Biståndsbedömningen ska förenklas ytterligare och reformeras. Stockholms äldreomsorg behöver mindre detaljstyrning och högre ambitioner i sitt arbete. Det arbete som pågår kring ramtider där äldre ska kunna påverka sina insatser är därför steg i rätt riktning, men Moderaterna anser att vi kan och bör gå längre. Vi vill utreda en uppdelning av biståndsbedömningen i olika steg där ett första behovsbeslut tas, för att senare träffa särskilda äldrecoacher som hjälper till med individuella valmöjligheter. Enskild uppföljning är viktigt för att staden ska säkerställa att det enskilda vårdbehovet tillgodoses. Därför behöver Stockholm också se över biståndsbedömningen för att stärka arbetet kring individuell uppföljning. Biståndsbedömningen ska vara likvärdig över hela staden. Därför ska den även centraliseras.

Valfriheten inom äldreomsorgen ska vara god med en mångfald av utförare och möjlighet att välja innehåll i hemtjänsten.

Moderaterna tar avstånd från de ideologiskt motiverade kommunaliseringar som Socialdemokraterna genomför utan hänsyn till stockholmarnas valfrihet. Genom satsningar på valfrihet och kvalitet i äldreomsorg, hemtjänst och service, får äldre som vill bo kvar i sina lägenheter på ålderns höst större makt över sina liv. Oavsett om verksamheten bedrivs av staden eller en fristående aktör ska kraven vara högt ställda och uppföljningen ska vara noggrann.

För att äldre bättre ska kunna nyttja rätten att välja behövs en förbättrad service och information inom äldreomsorgen.

Stockholms stads webbplats ska erbjuda tydlig information så att det blir möjligt att jämföra olika alternativ med varandra. Även

arbetet med digitala hjälpmedel ska fortsätta och samtliga äldreboenden ska erbjuda tillgång till internet.

Äldre Direkts uppdrag ska vidgas till att möjligheten till valfrihet verkligen kommer äldre till del och åter ha öppet på helger.

Genom den Silvia certifiering som Sätra Vård och omsorg genomfört vet vi att det går att förbättra kvalitén på omsorgen och dessutom få personalen engagerad och motiverad.

Den kommunala hemtjänsten i Skärholmen har stora problem med både kvalitén. Att då försöka Silviacertifiera den kommunala hemtjänsten ser vi som ett stort behov.

Bilaga 2: Förslag till beslut, Liberalerna

Skärholmens stadsdelsnämnd
2017-12-14

Verksamhetsplan 2018

Jan Jönsson m fl (L)

Förslag till beslut

1. Att avslå stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt stadsdelsförvaltningen att återkomma med förslag till verksamhetsplan i enlighet med vad som nedan sägs.
3. Att anföra följande.

En politik för frihet och trygghet

Ambitionerna är höga i majoritetens förslag till verksamhetsplan för 2018, men de motsvaras inte av utökade resurser för att omsätta ambitionerna i handling. Totalt ökar stadsdelsnämndens budget med 1,7 % jämfört med 2016. Som vi Liberaler påpekat tidigare ligger löneökningarna årligen på en högre nivå.

Den största satsningen i majoritetens budget ligger även i år på området ”Nämnd och administration” som får ett tillskott på hela 10 %. Övriga verksamhetsområden kommer inte i närheten av att få så stor utökning av sin budget. Området ”Stadsmiljö” får sin budget nedskuren, trots att förvaltningen ser en stor utmaning i att upprätthålla god kvalitet i park- och

markskötseln nästa år. På området ”Stöd och service till personer med funktionsnedsättning” tvingar den minimala tilldelningen på +0,4 mkr, förvaltningen att inskräpa restriktivitet i biståndsbedömarnas arbete med att bevilja stödinsatser. Verksamhetsplanen för 2018 präglas av ambitionshöjningar, i text, men inte i reella pengar.

Liberalerna föreslår satsningar på välfärdens kärnverksamheter med sänkt skattenivå. På så sätt kombinerar vi ansvarstagande för välfärden med en politik för fortsatt tillväxt och konkurrenskraft. Vi lyckas göra detta genom att prioritera satsningar som gör konkret skillnad för stadsdelens invånare, inte minst de som allra mest behöver samhällets hjälp och stöd, framför majoritetens symbolpolitik.

För oss liberaler kommer kvalitet och valfrihet alltid före driftsform. Den rödgrönrosa majoriteten i stadsdelarna driver en politik där många välfungerande och populära verksamheter som drivs av fristående anordnare återkommunaliserats inom snart sagt samtliga verksamhetsområden. Det är inte att sätta brukarnas och skattebetalarnas behov främst.

Liberalernas förslag i sammanfattning:

- Trygghetsvakter anställs för att öka tryggheten och bekämpa narkotikahandeln i bland annat Vårberg och Sättra.
- Återupprätta samarbetet med polisen kring de obligatoriska föräldrasamtal som ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott.
- Liberalerna vill ta initiativ till att åter öppna Utredningscentrum, ett samarbete mellan socialtjänst, polis och åklagarmyndigheten, för snabb utredning och lagföring av unga som begår brott i Skärholmen.

- Införande av sociala team i skolor med ordnings- och trygghetsproblem, samt utökad satsning på de sociala insatsgrupperna där skola, polis och socialtjänst samarbetar kring barn och ungdomar med kriminellt beteende.
- Skärholmen och hela Stockholm ska vara klotterfria. Majoritetens öppna klotterväggar och slappa inställning till klotter har inneburit mycket mer skadegörelse. Det kan inte accepteras.
- 24-timmars garantin för borttagande av klotter, skräp och annan skadegörelse ska upprätthållas i Skärholmen.
- + 12 mnkr till stadsdelsnämndernas arbete mot hedersvåldet.
- Riktad lönesatsning för de socialsekreterare som arbetar med barn- och ungdomsärenden, +8,5 mkr jämfört med majoritetens budget i Stockholm.
- Satsningar på höjd schablon i förskolan (+4 % istället för 3 %) och höjda löner för förskollärare, 1 % över avtal.
- Taken på 14 respektive 18 barn per grupp inom förskolan ska hållas.
- Nej till förskola på heltid för barn till föräldrar som är föräldralediga med yngre syskon.
- Värna föräldrarnas rätt att själva välja vilken förskola barnet ska gå i.
- Alla barn ska få en förskoleplats i sitt närområde, barnomsorgsgarantin ska hållas.
- De ganska få familjer i Skärholmen som behöver barnomsorg kvällar, nätter och helger ska även i fortsättningen för barnens skull få omsorgen i hemmet.
- Hemtjänstpengen höjs mer än i majoritetens förslag.
- Personer över 85 år som så önskar ska ges plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende utan biståndsbedömning.
- Beslut om avslag gällande servicehus och vård och omsorgsboende ska godkännas av stadsdelsnämndens sociala delegation.
- Majoritetens krav på effektivisering inom LSS – i realiteten besparingar - minskas.

- Förstärkt ledsagning och höjd beloppsgräns.
- Nej till nya förslag från majoriteten att återkommunalisera fritidsverksamheten.
- Medel för ”demokratiutveckling” omdisponeras till satsningar på trygghet och inom skolan och socialtjänsten. Demokratiberedningen avskaffas.
- De utbildningar inom antirasism, genus, normkritik, feminism och antidiskriminering liksom andra arrangemang som genomförs i förvaltningens verksamheter ska hålls partipolitiskt och partiideologiskt neutrala och unga ska ges möjlighet till individuella ställningstaganden.
- Mottagare av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad ska få undanta 40 procent av arbetsinkomster vid bedömning av biståndsbehovet.
- Stadens feriejobb för ungdomar ska innebära riktiga arbetsuppgifter med normala förväntningar på arbetsinsats. Det ska vara möjligt att få ferieanställning även under helger och de korta skolloven.
- Stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att planera firande av Skärholmens centrum 50 år.

Trygghet

För oss liberaler är trygghet en frihetsfråga. Den som är rädd är inte fri. Därför gör vi en **historisk investering i Stockholms trygghet med en långsiktig trygghetsmiljard**. Stadsdelsnämnderna spelar en avgörande roll i det lokala trygghetsarbetet och ska arbeta övergripande med trygghetsfrågorna och lära av varandras goda exempel i trygghetsarbetet. Arbetet ska bedrivas i nära samarbete tillsammans med polisen, civilsamhället och alla engagerade invånare.

Genom tidiga sociala insatser, en förskola och skola som ger alla barn kunskap och framtidstro, samt genom en stadsmiljö som är väl upplyst, levande och välstädad, bygger vi en stad där människor känner trygghet i vardagen och inför framtiden.

Under de åtta åren med liberalt ordförandeskap i stadsdelsnämnden infördes ett framgångsrikt arbete med att snabbt kalla ungdomar som anmälts för brott, tillsammans med sina vårdnadshavare, till samtal med socialtjänsten och uniformerad polis. Visserligen finns den så kallade **48-timmarsgarantin** kvar, men samarbetet med polisen, som var en viktig del i arbetssättet, finns inte kvar. Under dessa år påbörjades också ett arbete med ett **lokalt Utredningscentrum i Skärholmen**, ett samarbete mellan polisen, socialtjänsten och åklagarmyndigheten för att snabbt utreda och lagföra unga som begår brott och därmed förhindra en fortsatt brottskarriär. Den rödgröna majoriteten har inte prioriterat dessa satsningar och de har därför avvecklats.

Den styrande majoriteten och regeringen har stått handfallna när otryggheten har ökat och polisen fått allt svårare att lösa sina uppgifter. I frånvaron av en fullt ut bemannad polis har Liberalerna i Skärholmen föreslagit att **trygghetsvakter ska anställas för att motverka droghandeln i bland annat Vårberg och Sätra**. Tyvärr har majoriteten röstat ner förslagen.

Liberalerna avsätter 100 mnkr under kommunstyrelsen för att genomföra en central upphandling av trygghetsvakter. Dessa trygghetsvakter ska i samarbete med polis, andra myndigheter och civilsamhället bidra till att upprätthålla säkerheten på särskilt otrygga och brottsdrabbade platser. Genom fler kommunala trygghetsvakter och fler trygghetskameror ska tryggheten återställas på otrygga platser där polisinsatserna inte räcker till.

Det är bra att den rödgröna majoriteten äntligen förstått betydelsen av en fungerande fältverksamhet bland barn och unga i stadsdelen. Detta var tidigare en av Skärholmens spjutspetsverksamheter inom förebyggande arbete. Att majoriteten tillät verksamheten att förfalla under många år är

ett tydligt bevis för att fokus läggs vid symbolik snarare än insatser som har betydelse i verkligheten.

Förskoleverksamhet

Liberalerna satsar 2,8 mkr mer än majoriteten på förskolan i Skärholmen. I Skärholmen ska varje ung människa få chansen att utvecklas och välja hur livet ska se ut. I förskolan ska varje barn kunna utvecklas och växa, oavsett förutsättningar hemifrån.

För många barn är förskolan starten på det livslånga lärandet. Allra viktigast blir förskolans verksamhet för de barn som inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolan ska bidra till att alla barn får stifta bekantskap med böcker och läsning, med matematik och naturkunskap. Utgångspunkten i verksamheten ska vara varje barns förmåga, lust och vilja att lära. Detta ska gälla för stadens samtliga förskolor. Arbetet med språkutveckling är ett särskilt prioriterat område i förskolan, liksom att träna barnen i socialt samspel.

Att delta i pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder har en stor påverkan på barns individuella utveckling. Det gör det också möjligt att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjligheter att lära sig läsa och skriva om deras svårigheter uppmärksammas tidigt i livet.

I Liberalernas Skärholmen håller förskolan, kommunal såväl som fristående, hög kvalitet, är trygg, och har ett genomtänkt pedagogiskt fokus. Föräldrar och barn ska erbjudas valfrihet, mångfald och en förskola i världsklass. **Rätten att själv välja vilken förskola barnet ska gå i ska värnas.** Fristående alternativ ökar den pedagogiska mångfalden och föräldrarnas valfrihet.

Liberalerna prioriterar kärnverksamheten i stadsdelarna.

Liberalerna höjer därför schablonen för förskolan med 1 procentenhet mer än majoriteten. Det innebär en schablonhöjning på totalt 4 procent, eller motsvarande +2,8 mkr jämfört med majoritetens budget. Liberalerna gör dessutom **extra satsningar på höjda förskollärlöner och karriärtjänster inom förskolan.**

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Alla barn rätt till en trygg uppväxt under goda levnadsvillkor. I stadsdelarna bedrivs angelägen och viktig verksamhet i både kommunala verksamheter och i fristående verksamheter, för att ge alla unga i Stockholm tillgång till ett stimulerande utbud av fritidsaktiviteter. Detta ska värnas och utvecklas.

Den rödgrönrosa majoriteten inledde sin mandatperiod med ett utskäligt förslag om att återkommunalisera fritidsverksamheten i Skärholmen. Den uppskattade och mycket välfungerande verksamheten som Fryshuset bedriver ville man ta tillbaka i kommunal regi, till synes utan reella motiveringar. Tack vare ihärdigt motstånd från oss Liberaler backade den rödgröna majoriteten från sin dogmatiska linje och lät Fryshuset vara kvar. Stor osäkerhet råder dock om de rödgröna planerar ett nytt återtagande till kommunen när det är dags för en ny upphandling.

Liberalerna anser inte att det är en kommunal uppgift att stärka vuxnas organisering. Det är anmärkningsvärt att majoriteten anser att stadsdelen ska ta ansvar för vad vuxna människor ska göra på sin fritid och styra och ställa med vuxna väljares politiska engagemang.

Det är viktigt att de utbildningar inom antirasism, genus, normkritik, feminism och antidiskriminering som genomförs i förvaltningens verksamheter hålls partipolitiskt och partiideologiskt neutrala och att alla unga ges möjlighet till

individuella ställningstaganden. Unga som har andra värderingar än de den rödgrönrosa majoriteten står för måste ges utrymme att uttrycka sina uppfattningar utan att marginaliseras.

En aktiv och drogfri fritid minskar risken att ungdomar hamnar snett. Genom ett levande förenings- och idrottsliv över hela staden, liksom god tillgång till öppna verksamheter för ungdomar genom fritidsklubbar, fritidsgårdar, ungdomsmottagningar och andra stödjande insatser från staden ska alla ungdomar ges förutsättningar till en trygg uppväxt. Det är angeläget att man **i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar tar särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning.**

Majoriteten har under detta område anslagit pengar för demokratiutveckling och utvecklingsprogram. Resultatet av dessa satsningar har hittills varit obefintligt. Tvärtom visar stadens demokratiundersökning att stockholmarna uppfattar att det är svårare att veta vad som händer i staden och hur man kan påverka än när Alliansen styrde. Liberalerna föreslår att pengarna istället används för att finansiera **satsningar på trygghet inom skolan och socialtjänsten som tydligare kommer barn och unga till del.**

Äldreomsorg

Ett liberalt synsätt innebär att vi har rätt att göra val utifrån våra individuella behov och önskemål oavsett hur gamla vi är. Även när vi behöver stöd och hjälp från andra har vi rätt till respekt för oss som individer, våra livsval och våra intressen. Ingen ska behöva bli rädd för att bli gammal. Alla ska ha möjlighet att få komma till ett tryggt och anpassat boende när man vill och behöver, och få stöd och hjälp i hemmet så länge man bor kvar hemma.

I vårt Stockholm är det alltid den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. **Liberalerna försvarar äldres rätt att välja**, medan den rödgröna regeringen genom Valfärdsutredningen vill inskränka valfriheten och avskaffa populära och välfungerande alternativ.

Ingen ska behöva vara rädd för att inte få flytta till ett bra boende när man blir äldre. **Liberalerna anser att alla som är över 85 år, och som vill, ska få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende.**

Fullmäktige har antagit nya riktlinjer som förtydligar att ålder och ensamhet ska tillmätas större betydelse vid bedömningen av behov av särskilt boende. De nya riktlinjerna har dock inte fått någon verklig effekt. Därför ska **delegationen till stadsdelsförvaltningarnas tjänstemän att besluta om avslag på ansökningar om plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende dras in. Avslagsbeslut ska godkännas av stadsdelsnämndernas sociala delegationer.**

Äldre som har omfattande behov av hemtjänst och som vill flytta till vård- och omsorgsboende ska alltid få möjlighet att göra det om det inte medför några extra kostnader för stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsnämnden ska särskilt prioritera det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Ingen äldre stockholmare ska behöva vara ofrivilligt ensam. Aktiviteter och öppna mötesplatser ska hålla öppet året runt, även på somrar och storhelger. Nya aktiviteter som dataspel ska erbjudas och utvecklas utifrån behov. Stadsdelsnämnden ska stödja initiativ från civilsamhället för fler aktiviteter för äldre.

Införandet av ramtid i hemtjänsten ska fortsätta. **Äldre ska kunna påverka hur den beviljade tiden ska användas.** Stadsdelsnämnden ska vara lyhörd inför äldres önskemål och så långt som möjligt respektera deras livsval och intressen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Vi liberaler anser att alla människor ska ha friheten att kunna leva ett aktivt och bra liv, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar, kunna leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Därför **kommer vi alltid att värna rätten till stöd och service för personer med funktionsnedsättning.**

Regeringens politik har inneburit nedskärningar av insatserna till personer med funktionsnedsättning. Bedömningarna från Försäkringskassan och stadsdelsnämnderna blir allt hårdare. Andelen avslag på ansökningar om insatser enligt LSS har ökat med över en fjärdedel sedan maktskiftet. Denna utveckling riskerar att allvarligt skada möjligheterna för stockholmare med funktionsnedsättning att leva liv med frihet och delaktighet.

När allt fler på grund av regeringens politik får avslag från Försäkringskassan på sin ansökan om personlig assistans, har stadsdelsnämnderna fått en allt större press att klara av den kraftiga övervältringen av kostnader på kommunerna. Det nya avtalet för persontransporter leder också till kraftiga fördyringar. Majoriteten väljer i detta läge att lägga ett stort sparbeting i form av krav på generell effektivisering. Liberalerna återställer halva sparbetinget.

Valfriheten ska gälla även personer med funktionsnedsättning. Därför måste möjligheten att kunna välja boende, daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning, korttidstillsyn och personlig assistans försvaras.

Stadsdelarna bör kunna konkurrera om driften av upphandlad verksamhet, men **ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av välfungerande verksamheter**

ska inte förekomma. Sedan maktskiftet har staden fattat beslut om ett antal omotiverade och illa förberedda återkommunaliseringar av upphandlade verksamheter. Genom att stoppa sådana återkommunaliseringar kan valfriheten för brukarna värnas och staden spara in på omställningskostnader.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

I Liberalernas Stockholm har alla barn rätt till en trygg uppväxt - utan hot, fattigdom eller övergrepp - och jämlika möjligheter att kunna skapa sig en bra framtid. Tidiga insatser för utsatta barn är av central betydelse. Alla inblandade aktörer ska arbeta tätt tillsammans för att förebygga att barn och vuxna far illa och reagera snabbt och effektivt om det ändå sker. Stadsdelsnämnderna ska alltid verka utifrån ett barnperspektiv och säkerställa barnens rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.

För att kunna ge barn i utsatta familjer den hjälp de behöver måste det finnas erfaren personal som har tid för barnen. Personalomsättningen bland socialsekreterare inom den sociala barn- och ungdomsvården är hög. Nyanställda socialsekreterare får ta ansvar för ett stort antal krävande ärenden utan tillräcklig handledning eller möjlighet till kollegialt lärande.

Socialsekreterarnas arbetssituation måste förbättras. Den handlingsplan som majoriteten har tagit fram är ett steg i rätt riktning. Det krävs dock **en genomgripande förändring av socialsekreterarnas arbetssituation där lön, kompetensutveckling och större karriärmöjligheter** ingår. Majoriteten genomför nu en lönesatsning, vilket Liberalerna har krävt under ett par års tid. Vi vill dock gå längre än majoritetens satsning.

Allt fler socialsekreterare utsätts idag för hot. Detta är oacceptabelt och måste tas på största allvar.

Stadsdelsnämnderna ska ha strategier för att stödja personal som hotas i sin yrkesutövning.

Kvalitetssäkringen av placeringar av barn utanför det egna hemmet måste fortsatt vara ett prioriterat område. Alla barn har rätt att komma till ett hem som förmår att ge dem en bra uppväxt. Rekrytering av familjehem för ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar är prioriterad och ska fortsätta. Antalet placeringar av ensamkommande flyktingbarn har ökat kraftigt de senaste åren och stadsdelsnämnderna har en mycket viktig uppgift i att följa upp kvaliteten i dessa hem.

Insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder. **Ambitionsnivån i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck måste höjas.** Vi vill satsa på **fortbildning av personal och bättre samverkan mellan socialtjänst, Origo, skola, civilsamhälle och polis.**

Alla som behöver budget- och skuldrådgivning ska bli erbjudna ett personligt möte. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. **Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka** på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal, och hyresrådgivare ska införas i alla stadsdelar.

Stadsmiljöverksamhet

I Skärholmen ska folk trivas i sin vardag. Att få bo och röra sig i levande, trygga och välskötta stadsmiljöer ger många frihetsdimensioner i livet. Vi är övertygade om att det är de som bor i en stadsdel som vet bäst vad de vill ha och behöver, och därför ska stadsdelsnämnderna ha möjlighet att göra sina egna prioriteringar inom stadsmiljöområdet.

Tyvärr minskar majoriteten anslaget till området ”Stadsmiljö”, trots att förvaltningen ser stora utmaningar i att upprätthålla god kvalitet i park- och markskötseln. Detta kan också få effekt för människors upplevelse av otrygghet, samtidigt som Skärholmsborna redan tydligt uttrycker att nedskräpning är ett stort problem.

För att alla människor ska vara fria att leva sina liv behöver tryggheten i det offentliga rummet säkras. Ingen ska behöva vara rädd för att röra sig i Stockholm. Därför **genomför Liberalerna en historisk investering i Stockholms trygghet med en långsiktig trygghetsmiljard**. Stadsdelsnämnderna ska arbeta övergripande med trygghetsfrågorna och lära av varandras goda exempel i trygghetsarbetet. **Arbetet ska bedrivas i nära samarbete med föreningar, polis, brandförsvaret, fastighetsägare och föräldrar.**

Stockholms fysiska utformning spelar en viktig roll för invånarnas trygghet och polisernas förutsättningar att utföra sina arbetsuppgifter. Dåligt belysta parkvägar och undermåligt underhållna utemiljöer är exempel på aspekter i stadsmiljön som direkt kan bidra till ökad otrygghet. För att förbättra invånarnas trygghet ska stadsdelsnämnderna tillsammans med kommunstyrelsen, polisen, trafiknämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden genomföra **trygghetsinventeringar för ökad trygghet i det offentliga rummet.**

Stockholm ska ha nolltolerans för klotter, skadegörelse och nedskräpning. Staden ska vara klotterfri och det ska vara rent och städlat på allmänna platser. Det är viktigt att stadens klottergaranti fungerar i praktiken, vilket innebär att klottersanering ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Tyvärr har majoritetens klotterpolitik resulterat i en lavinartad ökning av klotter. För att effektivt kunna minska klotteret måste sanering ske snabbt efter anmälan.

Ekonomiskt bistånd

I Liberalernas Stockholm ska så många människor som möjligt ha ett jobb att gå till. Egen försörjning är grundläggande för trygghet, självförverkligande och hälsa men också för individens möjlighet att integreras i samhället.

Det ekonomiska biståndet ska vara en utväg för att hjälpa den som under en viss tid i livet inte har några andra medel till sin försörjning. Människor ska få hjälp att gå från bidrag till självförsörjning. För oss liberaler är det också grundläggande att alla barn har lika rätt till en god uppväxt oavsett familjens ekonomiska och sociala omständigheter.

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna fortsätter att arbeta för att hjälpa människor från bidrag till arbete och det är framför allt viktigt att nyanlända snabbt kan komma in på arbetsmarknaden. Liberalerna anser att det krävs sänkta trösklar till det första jobbet. **Med inträdesjobb kan nyanlända och unga få ett första jobb till något lägre lön,** istället för att behöva leva på försörjningsstöd och för var dag hamna längre ifrån arbetsmarknaden.

Jobbtorg Stockholm ska hjälpa dem som är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet med en snabb individuell bedömning och en aktivitetsplan. **Ett nytt jobbtorg för validering av nyanlända bör inrättas** som samverkar med Arbetsförmedlingen, yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet och branschorganisationer med syfte att underlätta för nyanlända att snabbt komma i jobb.

För att skapa incitament att gå från bidrag till arbete bör **långvariga mottagare av ekonomiskt bistånd få behålla en större del av arbetsinkomsterna utan att det påverkar rätten till bistånd,** så kallad jobbstimulans. **Jobbstimulansen bör höjas från 25 till 40 procent.**

Alla barn oavsett bakgrund ska ha möjlighet att ta del av idrott och kultur. **Liberalerna föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet.** Denna fritidspeng infördes av alliansregeringen men har avskaffats av den socialdemokratiska regeringen.

Arbetsmarknadsåtgärder

I Liberalernas Stockholm har alla som kan arbeta ett jobb att gå till. Jobbtorg Stockholm fortsätter att vara huvudarenan för stadens arbetsmarknadsåtgärder. Stadsdelsnämndernas huvuduppgift är att se till att fler mottagare av ekonomiskt bistånd kan gå vidare till insats på jobbtorgen. Tillfälliga anställningar, såsom Stockholmsjobben, leder oftast inte till en fast anställning på ordinarie arbetsmarknad. **Nämndens fokus ska alltid vara att hjälpa individer in på den ordinarie arbetsmarknaden.**

Att få in en första fot på arbetsmarknaden, och få erfarenhet och referenser, är ett viktigt steg i arbetslivet. **Staden ska fortsätta erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterferier samt på helgerna.**

Feriejobb ger egen försörjning, referenser och en första kontakt med arbetsmarknaden. Arbete för ungdomar är även en viktig trygghets- och integrationsskapande åtgärd. För att fler ungdomar ska få en meningsfull fritid vill Liberalerna att **det ska bli möjligt att få feriejobb även på helgerna. Det ska även vara möjligt att få feriejobb i en annan stadsdel än hemstadsdelen.** Ungdomar med funktionsnedsättning ska fortsatt vara en prioriterad grupp när det gäller tilldelningen av feriejobb.

Det är viktigt att stadens feriejobb verkligen innebär riktiga arbetsuppgifter och normala förväntningar på att utföra ett gott arbete inom givna ramar. Utökningen av antalet feriejobb under sommaren får inte ske på bekostnad av att det blir ”låtsasjobb” som mer får prägel av betald fritid. Majoritetens vilja att lägga in olika utbildningsinslag kring värdegrundsfrågor är visserligen god, men får inte innebära att feriejobben blir betald utbildning.

Stadsdelsnämnderna ska ta aktiv del i stadens satsning på yrkesintroduktionsanställningar och ska tillsammans med Jobbtorgen erbjuda unga och nyanlända yrkesintroduktionsanställningar inom stadsdelens verksamheter.

Demokrati och integration

Vi anser att en ambition för ökad integration ska vara att föra ytterstad och innerstad närmare varandra, t ex genom att stimulera skärholmsborna till att ta del av kulturupplevelser i hela staden. Alla kan inte få sina individuella behov och intressen tillgodosedda inom stadsdelen, det visar inte minst att så många utnyttjar möjligheten att välja skola och vårdcentral utanför Skärholmen. Det är mycket viktigt att det tillskapas **fler arbetsplatser i Skärholmen, t ex genom att kommunala förvaltningar och bolag flyttar ut till ytterstaden** för att människor ska röra sig i bägge riktningarna. Det gynnar inte integration och utvecklingen att, som majoriteten, söka samarbete mellan förorterna istället för att se hela staden som också våra invånares intresse.

Vi anser att det inte är en kommunal uppgift att lägga sig i föreningslivet genom att tillskapa paraplyorganisationer för föreningar, driva fram nya föreningar och finansiera lokaler för vuxna invånare. Det handlar om prioriteringar och vi

lägger hellre pengarna på att förbättra välfärden och den kommunala servicen till invånarna.

Majoritetens idé om en s k medborgarbudget är i själva verket motsatsen till utveckling av den lokala demokratin. Är det demokratiskt att bara den som kan och vill engagera sig, gå på möten eller svara på enkäter, ska få bestämma över våra skattepengar? Eller är det förtroendevalda i kommunen och stadsdelen som utsetts att representera invånarna och fatta beslut som ska ta det ansvaret? För med rätten att fatta beslut följer också ett ansvar för följderna. Det ska vara tydligt för invånarna vem som kan utkrävas ansvar. Det kommer sannolikt dessutom att innebära krävande administrativa processer att få fram någon slags ”medborgarvilja”.

Demokratiberedningen avskaffas. Den har ett uppdrag som blivit alltmer otydligt, onödigt och har hittills inte på något sätt bidragit till demokratiutvecklingen i stadsdelen. Det har också blivit allt tydligare att representanterna från civilsamhället, som var tänkt att utgöra det viktiga fundamentet för beredningens arbete, inte närvarar på mötena. Den plan för ökat valdeltagande som beredningen skulle arbeta fram, har istället landat i att göra samma saker som vid tidigare val, trots att de insatserna haft minimal betydelse, då valdeltagande tvärtom sjunkit. **Vi satsar de frigjorda resurserna på insatser till människor med funktionsnedsättning enligt LSS.**

Skärholmens centrum 50 år

2018 fyller Skärholmens centrum 50 år. 40-årsjubileet firades med kungligt besök. **Stadsdelsförvaltningen ska ges i uppdrag att ta fram en planering för att uppmärksamma 50-årsjubileet under året, dock utan att vi förväntar oss kungligt besök.**

Bilaga 3: ersättaryttrande, Centerpartiet

Skärholmens stadsdelsnämnd 2017-12-14
Verksamhetsplan 2018
Erik Sihlberg (c), ersättaryttrande

Om jag haft rösträtt skulle jag ha föreslagit nämnden att:

- **Att avslå** stadsdelsförvaltningens förslag till beslut.
- **Att uppdra** åt förvaltningen att återkomma med ett förslag i överensstämmelse med Centerpartiets budgetmotion för 2018.
- **Att i övrigt anföra** nedanstående:

Skärholmens stadsdelsförvaltning har en viktig roll i staden genom att vara en lokal länk mellan medborgare, stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda. Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsvariation, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, kultur- och föreningsverksamhet, men även för stadsmiljöarbete, viss tillsynsverksamhet, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Stadens jobbtorg ska förstärka stadsdelsnämndernas arbete för att öka sysselsättningen och minska bidragsberoendet. Förvaltningen har en särskilt viktig roll i arbetet med idéburen stadsutveckling, där skärholmsborna ges möjlighet och tillåts att själva påverka stadsmiljön i sitt närområde. För att säkerställa trygg personal ska beredskapen för krishantering förbättras i alla stadsdelar. Nämnden ska som arbetsgivare regelbundet arbeta med att gå igenom vilka risker de står inför samt öva hanteringen av dessa risker. Lika så ska nämnderna ställa krav på att personalen årligen genomgår grundläggande hjärt- och lungräddningsutbildning, HLR-utbildning.

Skärholmsborna har rätt till trygghet

Vi kommer aldrig acceptera att människor i delar av Stockholm får sin frihet begränsad på grund av otrygghet. Vi

vill utveckla stadens trygghetsskapande arbete i tätare samverkan med lokala aktörer, civilsamhället och polisen. Det finns många bra exempel på städer som lyckats mins kriminalitet tack vare gott samarbete på lokal nivå. Stockholms stad kan inte lösa polisiära problem, men staden måste bättre använda sina resurser och sina verktyg för att tillsammans med andra viktiga aktörer skapa kraft i trygghetsarbetet.

Stadsodlingar och kolonilotter

Många skärholmsbor vill odla. Det tar sig i uttryck i allt ifrån 10-15 åriga köer för att få hyra en kolonilott till gerillaodling på outnyttjade ytor. Förvaltningen ska bejaka denna utveckling och uppmuntra till mer stadsodling i alla dess former inklusive kolonilotter på vatten, och därför budgeterar Centerpartiet för en ambitionshöjning för drift och underhåll av stadsmiljön snarare än den neddragning som vi ser från majoriteten.

Ett ansvar för skattebetalarnas pengar

Vi ser allvarligt på hur nämndens administration får 10%-iga påslag, samtidigt som kärnverksamheten får neddragningar eller uteblivna satsningar. Innevarande rödgrönrosa majoritet har stora ambitioner för expansion av kommunala åtaganden, och har därtill i två omgångar höjt skatten för att möta dessa ambitioner, men medlen kommer inte kärnverksamheten till del, utan går in i budgeten på ett inte helt målmedvetet sätt. Skärholmens stadsdelsnämnd har aldrig fått mer pengar till sin budget, men det återspeglar sig inte i den verksamhet som planeras.

§ 29 Månadsrapport november

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner månadsrapporten.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.1./998-2017.

Stadsdelsförvaltningen prognosticerar ett överskott om 14,5 mnkr.

Överskottet är främst hänförligt till två orsaker. Dels till förvaltningens arbete med att följa handlingsplanen som tagits fram i syfte att nå budget i balans. Dels har en rad svårbedömda faktorer som förvaltningen inte har rådighet över inträffat. Inom vård- och omsorgsboenden har i jämförelse med de senaste åren ovanligt många brukare gått bort. Även inom hemtjänst har antalet brukare minskat jämfört med förra året, förvaltningen bedömer att det till stor del beror på att flertal brukare med anhöriganställning sa upp sina insatser vid årsskiftet i samband med nya riktlinjer.

Sjukfrånvarotalet har sjunkit med 0,1 procent från föregående månad och uppgår till 7,1 procent.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 30 Plan för ökat valdeltagande 2018**Beslut**

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till plan för ökat valdeltagande 2018.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.1./947-2017.

I Stockholm Stads budgetanvisning anges att staden ska ta ansvar för att öka valdeltagandet i de delar av staden där det är lågt. Ett genomsnitt av valdeltagandet 2014 i Stockholm stad var 82,1 procent. I Skärholmens stadsdelsnämndsområde var valdeltagandet 62,5 procent. Stadsdelsförvaltningens plan för ökat valdeltagande, avser nio aktiviteter som genomförs tillsammans med invånare, civilsamhällets representanter och medarbetare. Planen avser aktiviteter under det närmaste året före valet 2018.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Jan Jönsson (L) anmäler för Liberalerna och Moderaterna ett särskilt uttalande enligt bilaga.

Bilaga: särskilt uttalande, Liberalerna och Moderaterna

Skärholmens stadsdelsnämnd
2017-12-14

Plan för ökat valdeltagande

Jan Jönsson m fl (L)
Elisabeth Johnson m fl (M)

Särskilt uttalande

Ett högt valdeltagande stärker demokratin och legitimerar det parlamentariska systemet. Det är viktigt att alla med rösträtt kan och vill utnyttja den, oavsett individens bakgrund. Men högt valdeltagande har varit och är fortfarande starkt kopplat till befolkningens utbildningsnivå och inkomst. Det förklarar en hel del av det låga valdeltagandet i Skärholmen, där inkomst-och utbildningsnivån är lägre än i de flesta andra stadsdelsområden. Det innebär att det finns behov av särskilda kompenserande insatser för att öka valdeltagandet i vårt område.

Det är därför ledsamt att valdeltagandet faktiskt sjönk 2010 och 2014 istället för att öka trots lokala aktiviteter. Den viktiga frågan blir då om det är rätt insatser som genomförs? Förvaltningen anser uppenbarligen det och vill ”fortsätta på den inslagna vägen”, trots negativt resultat. Vi håller inte med, det behövs nya grepp. Vi frågar oss t ex hur många som egentligen har nåtts av det som hittills gjorts när två workshops bara samlar 44 deltagare, varav oklart hur många som var ”vanliga” invånare utanför de deltagande föreningarna. Det är, som förvaltningen påpekar, en stor brist att ingen tagit reda på varför de som inte röstar i valen avstår. Det skulle ha

gett viktig kunskap om hur arbetet bäst kan drivas vidare. Liberalerna föreslog redan i början av mandatperioden att uppdraget att öka valdeltagande borde lyftas bort från politik och förvaltning och läggas på en utomstående expertgrupp.

Det finns vissa aspekter och insatser som inte nämns i ärendet. Vi tänker bland annat på att valhemligheten och att rösträtten är individuell är så helt grundläggande och därför verkligen måste belysas ur olika aspekter. Valfusk är något som vi förknippar med demokratiskt illa fungerande länder och hör inte hemma i Skärholmen. Det behövs t ex ökad utbildning av valfunktionärer om vad som gäller i och i anslutning till vallokalen, att det ska vara ordning och reda, att den som ska rösta får ta sina röstsedlar utan att någon ser eller övervakar, att det inte är tillåtet med politisk påverkan inne i och nära lokalen och att den röstberättigade själv ska stoppa ner sina röstsedlar i valkuvertet om hen inte har fullmakt och är ombud för någon annan. Vi är oroad över att en del som ändå kommer till vallokalen uppenbarligen har blivit försedda med färdigklitrade kuvert och inte har en aning om vad de innehåller och vad de ska göra med dem. Det är heller inte i sin ordning att dela ut förkryssade valsedlar till väljarna, och partipolitiskt engagerade personer ska överhuvudtaget visa gott omdöme i kommunikationen med väljarna – stötta och entusiasmera men inte äventyra individens rätt att hålla sitt val hemligt.

§ 31 Regler om föreningsstöd

Beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag på nya regler om föreningsstöd.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 5./976-2017.

Stockholm stad har i arbetet mot våldsbejakande extremism beslutat att se över riktlinjerna för olika typer av bidrag, där föreningsstöd inom stadsdelen ingår som en del.

Förvaltningen har också sett behov av förändring i kulturbidragets riktlinjer då det har visat sig vara svårt att bedöma vad som utgör en kulturaktivitet och därmed bedöma vem som ska få bidrag eller inte. Förvaltningen vill genom föreningsstödet uppmuntra föreningar att medverka till målet om en sammanhållen stad. Därför föreslås en förändring av kulturbidraget till ett föreningsstöd för aktiviteter.

Förvaltningen lämnar härmed förslag på nya regler som förväntas förbättra möjligheterna att objektivt bedöma ansökningar och få en bredare variation i föreningsverksamheter som kan ges stöd.

Förslag till beslut

Vice ordförande Jan Jönsson (L) anmäler för Liberalerna, ett förslag till beslut enligt bilaga.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden Lorena Delgado (V) hör att det finns två förslag till beslut, förvaltningens samt Liberalernas. Hon ställer dessa två förslag mot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Jan Jönsson (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Cecilia Carpelan (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Bilaga: förslag till beslut, Liberalerna

Skärholmens stadsdelsnämnd
2017-12-14

Regler för föreningsstöd
Jan Jönsson m fl (L)

Förslag till beslut

1. Att återremittera ärendet med förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Vi ställer fullt ut upp på att statliga eller kommunala bidrag till organisationer aldrig någonsin ska främja våldsbejakande extremism. Men det finns flera skäl till att konsekvenserna av de nya föreslagna reglerna för föreningsstöd behöver utredas ytterligare. Det finns en stor risk att anslaget, med de mycket ospecifika kraven för vilka aktiviteter som är bidragsberättigade, med tiden utvecklas till en alltför stor utgiftspost. Vi vill inte heller se en utveckling där föreningsbidragen riskerar att skapa en osund struktur där politiker utlovar föreningsstöd i jakten på fler väljare. Det är inte rimligt att Skärholmens Konstförening, Hembygdsföreningen och Skärholmskören ska förlora på de nya reglerna. Dessa föreningar och kulturgården Skärholmens gård är viktiga förmedlare och bärare av Skärholmens historia och det lokala kulturarvet. Det är viktigt inte minst i vårt mångkulturella stadsdelsområde.

§ 32 Föreningsstöd för kulturprogram, Brottsofferjouren Södra Stockholm**Beslut**

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag att godkänna ansökan

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 5./328-2017.

Stadsdelsnämnden återremitterade detta ärende vid sammanträdet 2017-09-21 i väntan på nya riktlinjer för föreningsstöd. Förvaltningen föreslår, utifrån att de nya riktlinjerna kommer att omfatta denna typ av verksamhet, att brottsofferjourens ansökan om bidrag bifalls för 2017.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

**§ 33 Idéburet Offentligt Partnerskap, överenskommelse mellan
Skärholmens stadsdelsnämnd och KFUM****Beslut**

1. Stadsdelsnämnden godkänner det framtagna IOP-avtalet.
2. Omedelbar justering.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.5./1026-2017.

KFUM JKS Stockholm har i samarbete med stadsdelsförvaltningen och med ekonomiskt stöd av allmänna arvsfonden bedrivit 127-festivalen. Ett avtal om idéburet offentligt partnerskap har tagits fram och förvaltningen bedömer att överenskommelsen bidrar till att skapa en långsiktigt hållbar 127-festival. Förvaltningen föreslår därför att stadsdelsnämnden godkänner det framtagna IOP-avtalet med KFUM JKS Stockholm.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 34 Vinterväghållning på parkmark inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde**Beslut**

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till beslut.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 2.2.2./386-2015.

Nämndens avtal om vinterväghållning på parkmark löper ut den 30 september 2018. Nämnden har möjlighet att förlänga avtalet till och med den 30 september 2019.

Förvaltningen anser att samarbetet med nuvarande entreprenör, PEAB Drift och underhåll AB, har fungerat bra. Därför föreslår förvaltningen att nämnden uppdrar åt förvaltningen att erbjuda PEAB Drift och underhåll AB förlängning av avtalet till och med den 30 september 2019.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

**§ 35 Tillfällig ändring av delegationsordningen för
beställarenheten – omsorg om äldre och beställarenheten –
stöd till personer med funktionsnedsättning,**

Beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till beslut.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.1./588-2016.

Förvaltningen föreslår att delegationsordningen för Skärholmens stadsdelsnämnd fortsatt ändras under perioden 1 januari till 31 december 2018 vad gäller vissa beslut som fattas på beställarenheten - omsorg om äldre och beställarenheten - stöd till personer med funktionsnedsättning. Detta för att ge tydligare styrning av besluten.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 36 Förslag på tider för sociala delegationen 2018**Beslut**

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till beslut.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.1./951-2017.

Sociala delegationen är stadsdelsnämndens utskott för individärenden inom socialtjänsten. Sociala delegationen fattar beslut i sådana ärenden där lagen inte medger delegation till tjänsteman eller i andra ärenden av särskild vikt.

Förvaltningen föreslår att sociala delegationen sammanträder onsdagar udda veckor med undantag för att sammanträdet vecka 19 blir på en tisdag med anledning av Kristi himmelfärds dag den 10 maj. Vidare föreslås den 7 juni vecka 23 torsdag som sammanträdesdag med anledning av Nationaldagen.

Tidpunkten är normaltid vinter klockan 16. Vid behov, exempelvis då ett eller flera ärenden ska expedieras till extern myndighet, fastställs tidpunkten till klockan 15. Förvaltningen föreslår även att tidpunkt för sammanträden under månaderna maj, juni, juli och augusti hålls klockan 15. Kallelse inklusive föredragningslista och beslutsärenden skickas ut en vecka innan sammanträdet, dvs. i normalfallet senast onsdagar jämna veckor.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

§ 37 Motion (2017:38) om att etablera fler bryggbad i Stockholm**Beslut**

Stadsdelsnämnden beslutar att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.5.1./766-2017.

Förvaltningen har mottagit en remiss från kommunstyrelsen/finansroteln gällande en motion från Johan Nilsson (M) om fler bryggbad i Stockholm. Förslagsställaren föreslår kommunfullmäktige att besluta att ge berörda nämnder i uppdrag att utreda platser för möjliga etableringar av fler bryggbad som komplement till strandbaden i Stockholm.

Förvaltningen är positiv till förslaget att nyttja möjligheten till bad i Stockholm bättre och instämmer med förslagsställaren att det är billigare att bygga ett bryggbad än ett strandbad.

Johannesdalsbadet i Skärholmen är i dagsläget inte bryggförsedd och föreslås som mest lämplig för utbyggnad med brygga, snarare än att anlägga bryggbad vid helt nya platser i området.

Förslag till beslut

Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för Moderaterna och Centerpartiet, som sitt ersättaryttrande, ett förslag till beslut enligt bilaga.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden Lorena Delgado (V) hör att det finns två förslag till beslut, förvaltningens samt Moderaterna och Centerpartiet, som sitt ersättaryttrande. Hon ställer dessa

två förslag mot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Elisabeth Johnson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Bengt Johansson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Eva Rüdlinger (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Arslan Bicen (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Ersättaren Erik Sihlberg (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget ersätтарыttrande.

Bilaga: Förslag till beslut, Moderaterna och Centerpartiet, som sitt ersättaryttrande.

2017-12-14

Motion om att etablera fler bryggbad i Stockholm

Elisabeth Johnson m.fl. (M)
Erik Sihlberg (C)

Förslag till beslut

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande:

Stockholm är en stad med närhet till vatten och goda möjligheter att bada i både större och mindre sjöar. Stockholm har cirka 30 stycken strandbad med goda faciliteter för besökaren. I takt med att Stockholm växer ökar dock trycket på befintliga badplatser och det är inte alltid lätt att få plats. Vissa av badplatserna ligger en bit från kollektiva färdmedel vilket gör att många väljer att åka bil till trånga och fullbelagda parkeringsområden. Att anlägga strandbad är dock en kostsam process och måste ställas i relation till andra av stadens investeringar. Framtida driftkostnader måste beaktas. Ett enklare sätt att tillgängliggöra fler badplatser är att etablera fler bryggbad i Stockholm. Investeringen per brygga uppgår oftast till mindre än en halv miljon kronor och underhållskostnaderna är mer begränsade. Driftkostnaden för ett bryggbad är obefintlig i jämförelse med att driva bassängbad eller mer avancerade strandbad. Självklart behövs alla sorters bad, men fler bryggbad som ett komplement ger ett större utbud av badmöjligheter i staden. Det finns flera platser både runt Mälaren i västerort och i söderort, samt vid våra insjöar som skulle kunna förses med bryggbad. Genom att erbjuda fler badplatser i Stockholm förstärker vi stadens

attraktivitet och ger stockholmarna än bättre möjligheter till rekreation och njutning under sommaren. Därför vill vi ge berörda nämnder i uppdrag att utreda platser för möjliga etableringar av fler bryggbad i Stockholm. Genom att erbjuda fler badplatser i Stockholm förstärks stadens attraktivitet och stockholmarna får än bättre möjligheter till rekreation och njutning under sommaren. Därför ska berörda nämnder ges i uppdrag att utreda platser för möjliga etableringar av fler bryggbad i Stockholm.

**§ 38 Offentliga rum – förslag på komplettering till
Framkomlighetsstrategin****Beslut**

Stadsdelsnämnden beslutar att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.5.3./851-2017.

Trafikkontorets förslag till komplettering till Framkomlighetsstrategin – Offentliga rum är ute på remiss. I dokumentet förslås fem planeringsprinciper och en handlingsplan med tolv åtgärder. Förvaltningen ställer sig positiv till kompletteringen och lyfter vissa frågor som är viktiga att beakta, däribland resursfördelning och rådighet över ytterstadens offentliga rum.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar på förvaltningens förslag till beslut och hör enhälligt bifall därtill.

Särskilt uttalande

Ordföranden Lorena Delgado (V) anmäler för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, ett särskilt uttalande enligt **bilaga 1**. Vice ordförande Jan Jönsson (L) anmäler att Liberalerna ansluter sig till skrivelsen. Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler att Moderaterna ansluter sig till skrivelsen. Ersättaren Erik Sihlberg (C) anmäler att Centerpartiet ansluter sig till skrivelsen som sitt ersättaryttrande.

Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet, som sitt ersättaryttrande, ett särskilt uttalande enligt **bilaga 2**.

Bilaga 1: särskilt uttalande, Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd

2017-12-14

Salar Rashid m.fl (S)
Lorena Delgado m.fl (V)
Sara Grolander m.fl (Mp)
Elisabeth Johnson m fl (M)
Jan Jönsson m fl (L)
Erik Sihlberg (C)

dnr 1.5.3./851-2017

Offentliga rum - förslag på komplettering till
Framkomlighetsstrategin

Särskilt uttalande

Vi tillstyrker förvaltningens svar på remissen. Vi önskar dock tydligare skrivningar i avsnittet ”Offentliga rum är till för alla” vad gäller framkomlighet för alla människor på våra gator och torg. Framför allt gruppen av människor som lever med olika funktionsvariationer. Man behöver bara göra en promenad, vilken dag i veckan som helst, på torg och gator i och omkring Skärholmen så ser man hur stora problem vissa personer med funktionsvariationer kan ha med framkomligheten. Vi kan börja med själva torget. Restauranger och affärsidkare ställer ut både skyltar, klädställningar, bord och stolar utan någon som helst hänsyn till att det finns personer med till exempel synnedstämning som blir tvungna att försöka ta sig fram som i en snitslad bana genom alla dessa prylar.

Torghandeln med sina köer av kunder och varor som ockuperar stor del av torget också utan hänsyn till framkomligheten. På gator och trottoarer är det stor oreda med bilar som parkerar hur som helst. Ett exempel (bifogat med bild) är gatan vid sidan av medborgarhuset. Där det på ena sidan är fullt med reklamskyltar och ställningar och på den

andra sidan (invid medborgarhuset) parkerade bilar på trottoaren.

Den som är rullstolsburen och vill ha färdtjänst till Äspholmsvägen kan inte få det då bilar står så tätt parkerade att en rullstol inte har möjlighet att komma igenom ner till gatan. Även där trottoaren är fasad för att visa att här ska finnas en passage.

Det här är en bråkdel av vad som även bör ingå i Framkomlighetsstrategin. Vi hoppas att det arbetas vidare med denna strategi och att det blir en bra strategi med hänsyn till SAMTLIGA våra medborgare.

Skärholmens stadsdelsnämnd vill framhålla följande som särskilt viktigt att beakta:

- Det pågår ett intensivt arbete med att förbättra framkomligheten för olika trafikslag, främst cyklisterna och kollektivtrafik. Det är nödvändigt att de olika trafikslagen; bilister, cyklisterna, gående samt allmänna kommunikationer, hålls tydligt åtskilda.
- Breddade trottoarer för bättre vistelsevärden även på gator är mycket efterfrågat. Det räcker inte med skyltning och exempelvis målade linjer eller figurer i gatan. Det behövs även fysiska hinder så att inte olika trafikanterna riskerar att konkurrera om utrymmet. Detta är angeläget både för framkomligheten och för att förebygga olyckor.
- Det är viktigt att i möjligaste mån förhindra att utrymme används för fel syften. Exempel är cyklisterna som cyklar på gångbanor, bilar som parkerar i bussfiler eller på utrymme som behövs för färdtjänsten. Ett annat problem är föremål såsom byggmaterial och -sopor, som inte sällan hindrar framkomligheten eller blockerar parkeringsutrymme avsett för personer med nedsatt rörelseförmåga.
- Tillkommande sittplatser såsom bänkar är viktiga, men får inte försvåra framkomligheten för rörelsehindrade eller de med nedsatt synförmåga. Stråken skall vara

visuellt tydliga så att de med synnedsättning samt exempelvis kognitiva svårigheter enkelt ska kunna orientera sig.

- Det är vidare viktigt att staden intensifierar sitt arbete med att få bort olagliga gatupratare från butiker som utgör fysiska hinder.
- Rätten för alla att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms utemiljö ska vara prioriterat. Vid större evenemang, som skapar stora folksamlingar så bör behovet av förbipassering av personer med funktionshinder tydliggöras.

Här har ni bildexempel på vad som kan förekomma:

**Skärholmens
stadsdelsförvaltning**

Bodholmsplan 2
Box 503, 127 26 Skärholmen
Telefon 08-508 24 000
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga 2: särskilt uttalande, Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet, som sitt ersättaryttrande

2017-12-14

Elisabeth Johnson m fl. (M)
Jan Jönsson m. fl. (L)
Erik Sihlberg (C)

Remiss av Offentliga rum – förslag på komplettering till Framkomlighetsstrategin

Särskilt uttalande

Stockholm växer och staden ska byggas på ett sätt som möjliggör fler resor med cykel, gång och stödjer en kapacitetsstark kollektivtrafik. Framkomlighetsstrategin beskriver väl hur utrymmet på stadens gator, torg och andra allmänna platser behöver omfördelas för att kunna möta ökad efterfrågan på resande och större behov av attraktiva offentliga miljöer. Att ”stärka gatans roll som vistelseplats” får dock inte innebära att rörelser och transporter omöjliggörs. Gatan måste kunna ha två funktioner samtidigt, att både stödja ett levande stadsliv genom möjligheter till vistelse på restauranger, butiker och sittplatser och samtidigt underlätta rörelsen att komma fram till en plats. En person som går bidrar till stadslivet samtidigt som den förflyttar sig. Platsens attraktivitet är också beroende av att rörelsen finns där. Vi har respekt för att många är beroende av bil, men det ska alltid finnas attraktiva alternativ. Kollektivtrafik, cykel och gång måste prioriteras högre, både av miljö- och framkomlighetsskäl.

Framkomlighetsstrategin antogs i enighet och utgör ett viktigt underlag både för vilka projekt som ska prioriteras samt för hur prioriteringar och avvägningar ska göras inom projekt. Vi

håller med om att Framkomlighetsstrategin kan behöva kompletteras och att prioriteringsordningen för vistelse i det offentliga rummet kan behöva utvecklas, men vill understryka vikten av att även denna komplettering ska kunna antas i enighet. Framkomlighetsstrategin har varit en viktig utgångspunkt i arbetet med utveckling av nya stadsmiljöer i takt med Stockholms tillväxt och ska även fortsatt kunna vara det.

**§ 39 Granskning av detaljplan för del av fastighet Sättra 2:1, vid
Storsättra 1, i stadsdelen Sättra**

Beslut

Lägga anmälan till handlingarna.

Ärendet

Föreligger förvaltningens anmälningsärende,
dnr 1.5.3./900-2017.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut, och hör bifall därtill.

§ 40 Anmälan om studieresa till Oslo 2018

Beslut

Lägga anmälan till handlingarna.

Ärendet

Föreligger förvaltningens anmälningsärende,
dnr 1.1./1055-2017.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall
därtill.

§ 41 Nedskrivning och avskrivning av osäkra fordringar 2016

Beslut

Lägga anmälan till handlingarna.

Ärendet

Föreligger förvaltningens anmälningsärende,
dnr 1.6./974-2017.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall
därtill.

§ 42 Protokoll

- a. Förvaltningsgruppen 2017-11-23
- b. Gruppleadmöte 2017-11-23
- c. Pensionärsrådet 2017-12-07
- d. Rådet för funktionshinderfrågor 2017-12-08
- e. Protokoll från Pensionärsrådet 2017-11-16
- f. Protokoll från Skärholmens råd för funktionshinderfrågor 2017-11-17

Beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna anmälan och lägga den till handlingarna.

Ärendet

Föreligger protokoll a-f.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

§ 43 Anmälan av skrivelser i nämndens skrivelsepärm**Beslut**

Lägga skrivelserna i nämndens skrivelsepärm till handlingarna.

Ärendet

Föreligger förvaltningens skrivelser/handlingar/beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

§ 44 Balanslista uppdrag SDN 12/2017-12-14**Beslut**

Lägga anmälan av balanslistan SDN 12/2017-12-14 till handlingarna.

Ärendet

Föreligger förvaltningens balanslista över uppdrag, dnr 1.2.1./001-2017.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, och hör enhälligt bifall därtill.

§ 45 LSS-boendet på Odd Fellowvägen 25

- Skrivelse Moderaterna

Beslut

Stadsdelsnämnden ger stadsdelsförvaltningen i uppdrag att utreda vad som anförs i bilaga.

Förslag till beslut

Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för Moderaterna, en skrivelse till stadsdelsförvaltningen enligt bilaga.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till att skicka skrivelsen till stadsdelsförvaltningen för beredning och hör enhälligt bifall därtill.

Bilaga

Skrivelse, Moderaterna.

Bilaga: skrivelse, Moderaterna

2017-12-14

Skrivelse om LSS boendet på Odd Fellowvägen 26

Elisabeth Johnson m. fl. (M)

Vi har förstått att LSS-boendet vid Odd Fellowvägen 26 har stått tomt sedan årsskiftet 2016/2017. Boendet finns i ett bostadsrättsområde. Boendet förfaller.

Med anledning av ovan önskar vi svar på följande frågor:

1. Vad tänker förvaltningen göra med boendet?
2. Skall det repareras alternativt säljas?

Då inga övriga frågor förelåg avslutade ordförande Lorena Delgado (V) mötet kl. 19.05